

228 Oud worden, hoe doe je dat?

We stonden al bij de auto, klaar om weg te rijden, toen Barbara* kwam aangelopen. Nog net op tijd, nadat ze haar drie kinderen naar de Kindergarten had gebracht. Samen met haar levenspartner Peter en drie kinderen runt ze hun *Haus Peter, Bed & breakfast* in Latschach ober dem Faaker See, een fraai gebied in Karintie, Oostenrijk - de grenzen met Slovenie en Italië dichtbij. We hadden er drie nachten geslapen, nu zouden we in twee dagen naar huis rijden - Robert en Jente afwisselend achter het stuur, Louise en ik ontspannen op de achterbank. Zo wilden zij het en wij vonden dat prima, wát een luxe!

Het doel van onze reis was zeer geslaagd. We hadden Lennart, onze jongste kleinzoon, en zijn vriend Mats bezocht. Die hadden er voor gekozen om in hun tussenjaar de opleiding voor skileraar te volgen. Inmiddels geven ze met heel veel plezier skiles aan kinderen tot twaalf jaar (waarbij natuurlijk veel meer komt kijken dan alleen skiën!) en dat blijven ze doen tot het einde van het seizoen, een week na Pasen. Dat Robert en Jente zouden komen, wisten ze; die hadden met zoon Jesper en vriendin Elise al een week in de buurt geskied. Maar ónze aanwezigheid was een complete verrassing. Wat een bijzonder moment toen we elkaar in het restaurant naast de skipiste troffen, die verbaasde gezichten! Ook daar in Oostenrijk vielen leeftijdsverschillen weg: volwassen jongemannen die les geven aan kinderen onder de twaalf - grootouders, ouders, (klein)kinderen. Allemaal met hun eigen wereld én verbonden met elkaar alsof de leeftijd er niet toe doet. Wat is dát steeds weer een fascinerende ervaring.

Barbara en wij wisselden woorden van dank en afscheid. Maar onverwacht veranderde de aard van het gesprek; ik hoorde haar zeggen: "Soms zie ik oude mensen waarvan ik denk: wil ik wel zó oud worden?" Ze richtte zich tot Louise en mij: "Maar dan maak ik deze dagen jullie mee en dan denk ik, *hoe dóen jullie dat, zó oud worden? En ik dacht, ik vraag het ze maar gewoon, hoe doen jullie dat?*" Wat een verrassend moment!

Ik wist dat ze omstreeks veertig jaar was - haar schoonvader Ad is een vriend van ons en het is fijn om ook over onze kinderen met elkaar van gedachten te wisselen, in goede en slechte tijden. Wat een bijzondere ervaring om een jonge, leuke, heel sportieve vrouw, moeder van drie kleine kinderen die vraag te horen stellen: "*hoe dóen jullie dat, zó oud worden?*" Alleen al het feit dat ze 'm stelde. Maar ja, ze overrompelde ons wel. En we stonden op het punt om weg te gaan. Voor zo'n vraag en het antwoord daarop moet je gewoon even samen gaan zitten. Dus zei ik: "Wat een mooie vraag! Maar die kunnen we niet zo één, twee, drie beantwoorden. Vind je het goed dat we je daarover schrijven?" Ik dacht op dat moment ook wel: 'Ja, die vraag stel ik mezelf ook regelmatig, die stellen Louise en ik ook aan elkaar: *hoe doen we dat eigenlijk?* Ons leven, ons góede leven zó leven? Ben ik nou echt tachtig, ben ik nu oud en hoe komt het dan dat ik dat niet zo ervaar? Toch: ik ben dicht bij de negentig dan bij de zeventig en het lichaam laat me wel regelmatig weten op leeftijd te zijn met z'n kwalen en kwaaltjes. Maar wat is het dan waardoor ik het idee heb dat Louise en ik een ander leven hebben dan die zeventigers en tachtigers die ik ook wel meemaak en die alleen maar met zichzelf bezig lijken te zijn?

* * *

Op weg naar huis verbleven we, tussen twee keer 560 km autorijden, in Bamberg, een stad in het noorden van Beieren met de grootste bewaard gebleven historische binnenstad van Duitsland. Een prachtige stad, terecht vermeld op de Werelderfgoedlijst van de UNESCO. Na onze terugkeer in de historische binnenstad van Zwolle en weer gelukkig met ons uitzicht op de Sassenpoort, bleef de vraag van Barbara me bezig houden en schrijven is voor mij een heel fijne manier om vorm te geven aan m'n gedachten. Dus besloot ik er een blog over te schrijven, déze blog. Dat schreef ik haar*.

Een dag later gebeurt iets bijzonders, althans zo ervaar ik het. We kijken laat in de avond (selectief via de 'terugkijk'-opdracht) naar Op1. We volgen een gesprek met de actrice Angela Schijf en de regisseur Servé Hermans over de toneelvoorstelling *Sonja*.

Angela Schijf kruipt daarin in de huid van Sonja Barend, nu een 84-jarige levende legende die maar liefst 40 jaar op televisie was te zien.

Angela en Servé putten onder meer uit Sonja's boek *Je ziet me nooit meer terug*. Ze hadden daarvoor wel de toestemming van Sonja Barend nodig. De uitgever stuurde ze door: ze moesten die zelf maar ophalen! "We waren bloedzenuwachtig, maar ook Sonja was super zenuwachtig," vertelt Angela, 44 jaar. Maar in de kortst mogelijke tijd is de sfeer ontspannen en wordt er honderduit gepraat. "Ik dacht: Oh whaw, wat ben jij fantastisch, 80plus, en wat was ze geweldig; *we hadden meteen een goed gesprek over de echte dingen van het leven*." "Het kan zó moeilijk zijn een echt gesprek te voeren, maar dit..."

die zelf maar ophalen! "We waren bloedzenuwachtig, maar ook Sonja was super zenuwachtig," vertelt Angela, 44 jaar. Maar in de kortst mogelijke tijd is de sfeer ontspannen en wordt er honderduit gepraat. "Ik dacht: Oh whaw, wat ben jij fantastisch, 80plus, en wat was ze geweldig; *we hadden meteen een goed gesprek over de echte dingen van het leven*." "Het kan zó moeilijk zijn een echt gesprek te voeren, maar dit..."

* * *

"*Een goed gesprek over de echte dingen van het leven*." Hoorde ik van Angela, een 44-jarige vrouw, het begin van een antwoord op de vraag Van Barbara? Is dat goede gesprek het geheim waardoor een echte ontmoeting kan ontstaan van mensen die veertig, vijftig, zestig jaar in leeftijd verschillen? Is dit het geheim, dat we weten dat alles met alles verbonden is, waardoor wij oude(re) mensen onze goede en kwade ervaringen mogen delen met jongere mensen en wij mogen leren van de wijze waarop zij de nieuwe uitdagingen van het leven tegemoet treden? Door die ontmoetingen blijven wij jong, ook als ons lichaam ons laat weten dat we oud aan het worden zijn. In onze verbondenheid met de samenleving scherpen wij onze geest. Wij genieten van veel vormen van kunst en cultuur. We mijden ouderen die - zelfingenomen, in hun eigen bubbel - vooral gericht zijn op het eigen ik, hun onveranderlijke eigen gelijk. Zo kunnen ze niet genieten van geweldige jongeren, niet met ze meeleven in moeilijke tijden. Terwijl dát ouderen juist vitaal zou houden!

Hoe mooi was het toen we als drie generaties Steenberg-Hilbers-Hof in de ruimte tussen het après-ski restaurant en de skischool stonden, die twee gebouwen, de verbeelding van *vermaak* en *leren*. Ik zag het daar opgehangen bordje - misschien wel door haar Peter (die de skischool organisatorisch leidt).

Hoe doe je dat, goed oud worden, ook als dat goede wreed wordt verstoord? Martin Bril schreef het op toen hij 41 jaar oud was, maar hij mocht zelf slechts 49 jaar leven. Onze kwetsbaarheid is toegenomen, maar zijn gedicht **Kunst**, naast onze voordeur, herinnert ons bij het uit- en ingaan aan zijn conclusie die ons helpt:

Zoeken heeft dus nauwelijks zin, maar vinden wel

De kunst is zo te leven dat het je overkomt

Die klarheid af en toe

* Dank je wel, Barbara, het was jóuw vraag die mij bracht tot deze overdenking.
* Ik vroeg aan Barbara of ze het goed zou vinden als ik de blog niet anoniem zou schrijven en dat zij daarover besliste. Per omgaande schreef ze: "Dat lijkt me een hele eer, mijn toestemming is er."

In mijn boek HET EEUWIGE MOMENT (klik [HIER](#)) zul je in de loop van de tijd maar liefst dertig composities horen/zien die in FILMS zijn gebruikt; soms bestond die muziek al, soms is ze speciaal voor een film gecomponeerd. Je hoort nu van die twee 'soorten' een voorbeeld:

1. ENNIO MORRICONE componeerde het [THEMA](#) uit [ONCE UPON A TIME IN THE WEST](#), de film van SERGIO LEONE. Zelfs de stilstaande beelden zijn goed voor kippenvet, dat onvermijdelijk was toen ik die film voor het eerst zag.
2. GUSTAV MAHLER - [ADAGIETTO](#) uit [SYMPHONIE NR. 5](#). Het mooiste 'liefdeslied zonder woorden', ooit geschreven. De film [MORTE A VENEZIA](#) uit 1971 van de Italiaanse regisseur Luchino Visconti is gebaseerd op de novelle [DER TOD IN VENEDIG](#) van de Duitse auteur Thomas Mann. De film is ondenkbaar zonder deze muziek van Mahler.